Sisäministeriö MUISTIO SM2015-00476

PEO Vainio Taito 25.11.2015

Viite

Asia
Suomen kansallinen riskiarvio

Kuvaus tähän

1 Tausta

Suomen kansallisen riskinarvion laatiminen perustuu lähinnä kahteen periaatteeseen. Ensiksi kansallinen riskinarvio tehdään sen takia, että kykenisimme hahmottamaan Suomeen kohdistuvia äkillisiä tapahtumia, joiden todennäköisyys ja seurausvaikutukset ovat sellaisia, että niiden toteutuessa tapahtuu merkittäviä ihmisten henkeen tai terveyteen kohdistuvia vahinkoja, taloudellisia vahinkoja, ympäristövahinkoja tai yhteiskunnallisia vahinkoja ja jotka edellyttävät viranomaisilta normaalista poikkeavaa toimintaa tai aiheuttavat tarpeen pyytää kansainvälistä pelastustoimen apua. Toiseksi kansallinen riskinarvio tulee tehdä Euroopan unionin ja neuvoston päätöksen unionin pelastuspalvelumekanismista (N:o 1313/2013/EU) perusteella.

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen unionin pelastuspalvelumekanismista II luvun 6 artiklan mukaan jokaisen EU-maan on kehitettävä riskiarviointeja kansallisella tai asianmukaisella paikallisella tasolla ja annettava komissiolle yhteenveto niiden keskeisistä osista viimeistään 22 päivänä joulukuuta 2015 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi. Tämä ns. pelastuspalvelumekanismi on jäsenmaita velvoittavaa lainsäädäntöä. EU:ssa asiaa käsittelee pelastuspalvelukomitea (Civil Protection Committee), jossa on edustus jokaisesta jäsenmaasta ja joka käsittelee pelastuspalvelumekanismia koskevat asiat.

Pelastuspalvelumekanismi kattaa ihmisen, ympäristön ja omaisuuden suojelun unionin alueella ja sen ulkopuolella tapahtuvissa kaikenlaisissa luonnon ja ihmisen aiheuttamissa onnettomuuksissa. Tähän kuuluvat terroritekojen seuraukset, teknologian ja säteilyonnettomuuksien aiheuttamat katastrofit, ympäristökatastrofit, meren pilaantuminen ja akuutit terveyttä uhkaavat hätätilanteet. Terroritekojen ja säteilyonnettomuuksien aiheuttamien katastrofien seurausten osalta unionin mekanismi kattaa tapahtunutta edeltävät valmiustoimet sekä varsinaiset avustustoimet tilanteessa.

2 Suomen kansallisen riskiarvion laatiminen

Sisäministeriö edustaa Suomea pelastuspalvelukomiteassa. Tämän takia sisäministeriöllä on kokonaisvastuu asiasta. Kansallinen riskiarvio liittyy laajasti varautumiseen, joten riskiarvion kansallinen valmistelu oli tarpeen tehdä poikkihallinnollisesti. Kansallinen riskinarviotyö käynnistettiin 21.8.2014. Työryhmän puheenjohtajuudesta on vastannut sisäministeriö Turvallisuuskomitean sihteeristön tukemana. Työn ohjauksesta vastasi Turvallisuuskomitea.

Työryhmään ovat osallistuneet seuraavien tahojen edustajat: sisäministeriö, Turvallisuuskomitean sihteeristö, valtioneuvoston kanslia, liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö,

ulkoasiainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, puolustusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, Huoltovarmuuskeskus, Suomen Pankki ja Ilmatieteen laitos. Tämän lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto on toiminut aluehallintovirastojen yhteisenä edustajana samoin kuin Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY-keskusten yhteisenä edustajana.

3 Kansallisen riskinarvion sisältö

Kansalliseen riskinarvioon on yli 60 tarkastellun riskin perusteella valittu 21 tapahtumaskenaariota, jotka ovat Suomessa mahdollisia. Skenaariot on jaettu kahteen luokkaan: laajasti yhteiskuntaan vaikuttaviin tapahtumiin ja vakaviin alueellisiin tapahtumiin.

Laajasti yhteiskuntaan vaikuttavia tapahtumaskenaarioita on kuusi ja näiden tapahtuessa vaikutukset on arvioitu niin laajoiksi, että yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille tai kriittiselle infrastuktuurille mahdollisesti aiheutuvat häiriöt vaikuttavat merkittävästi yhteiskunnan toimivuuteen.

Vakavia alueellisia tapahtumaskenaarioita on 15 ja niiden vaikutukset rajoittuvat suhteellisen pienelle alueelle. Tapahtumat ovat sellaisia, että ne aiheuttavat vahinkoja ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle ja saattavat aiheuttaa rajattuja häiriöitä kriittiselle infrastruktuurille tai elintärkeille toiminnoille tai ne saattavat aiheuttaa tarpeen pyytää kansainvälistä pelastustoimen apua.

4 Valmistelun eteneminen

Suomen kansallinen riskinarvio on ollut lausunnolla 14.9.2015-23.10.2015. Lausuntojen perusteella asiakirja on muokattu nykyiseen muotoonsa. Turvallisuuskomitea on 9.11.2015 kokouksessaan hyväksynyt kansallisen riskinarvion vietäväksi valmistelussa eteenpäin. EU-ministerivaliokunnan käsittelyn jälkeen on tarkoituksena informoida asiasta eduskuntaa E-kirjeellä.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi